

Consumer **CHAMPION**

Learn. Share. Succeed.

**Kurz ochrany spotrebiteľských práv
5. a 6. október 2017, Bratislava**

Presented by Lucia Lorenčíková

24 September 2017

-
- Spotrebiteľské právo na európskej úrovni
 - Podomový predaj a nákup na diaľku
 - Neprijateľné zmluvné podmienky

01

Spotrebiteľské právo na európskej úrovni

1. Primárne právo:

- Zahŕňa Zmluvu o Európskej únii a Zmluvu o fungovaní európskej únie
 - Posledná zmena v roku 2009 v Lisabone
 - Všeobecná platnosť
 - V čl. 7 ods. 2 Ústavy SR deklarovaná delegácia práva – prednosť európskych noriem pred vnútroštátnymi

- CHARTA základných práv a slobôd EU
 - Rovnako je dokumentom so všeobecnou platnosťou vo všetkých členských štátoch od roku 2009 /rovnako ako pri „ZEU“ a „ZFEU“ bola všeobecná platnosť deklarovaná v Lisabone

2. Sekundárne právo

- Nariadenia: prednosť pred vnútroštátnym právom, priama aplikabilita bez akejkoľvek potreby transpozície do národného práva, priamy účinok /horizontálny a vertikálny (*účinok bude vysvetlený v ďalších bodoch*);
- Smernice: potreba transpozície do národného práva, závisí od členských štátov aké prostriedky na dosiahnutie účelu v smernici zvolia, metódy a formy sú výlučne na členských štátoch
- Rozhodnutia: rovnako ako nariadenia – záväzné v ich celosti, ak určujú svojím obsahom konkrétne subjekty, sú záväzné pre nich;
- Odporúčania a stanoviská: sú nezáväzné a majú len odporúčací charakter

... pokračovanie ...

3. Všeobecné právne princípy EU

4. Medzinárodné zmluvy EU

5. Judikatúra Súdneho dvora EU

- Aj napriek tomu, že ich všeobecná platnosť nie je zmluvne deklarovaná
- Sú dôležitým prostriedkom slúžiacim k výkladu práva EU a rovnako sú „vodítkom“ pre rozhodovanie národných súdov

COSTA vs. ENEL: *„všetky európske právne normy, nezávisle na ich právnej sile alebo účinku, stoja nad národnými právnymi normami“.*

Nepriamy účinok/aplikovateľnosť

„eurokonformný výklad“:

- ✓ Povinnosť národných štátnych a súdnych autorít interpretovať a aplikovať národné právo v súlade s právom európskym
- ✓ Väčšinou smernice, aj keď aj oni majú za určitých okolností priamy účinok

Priamy účinok/aplikovateľnosť

Občania EU /spotrebitelia/ sa môžu práv v nich inkorporovaných domáhať priamo

Nariadenia

Rozhodnutia

Primárne právo /nie vo všeobecnosti/

Princípy EU

Kumulatívne splnené nasledovné podmienky:

- ✘ Uplynula transpozičná doba
- ✘ Nesprávna transpozícia smernice
- ✘ Smernica musí byť čo do uloženia povinností štátu alebo priznania práva jednotlivcovi, zrozumiteľná určitá a nepodmienená
- ✘ Z priamej aplikovateľnosti nesmú vzniknúť povinnosti jednotlivcovi

Konanie o predbežnej otázke

Článok 267 ZFEÚ

Súdny dvor Európskej únie má právomoc vydať predbežný nález o otázkach, ktoré sa týkajú:

- a) výkladu zmlúv;
- b) platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie;

Ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom a tento súdny orgán usúdi, že rozhodnutie o nej je nevyhnutné pre vydanie jeho rozhodnutia, môže sa obrátiť na Súdny dvor Európskej únie, aby o nej rozhodol.

Ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je tento súdny orgán povinný obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie.

Ak sa takáto otázka položí v prebiehajúcom konaní pred súdnym orgánom členského štátu v súvislosti s osobou, ktorá je vo väzbe, Súdny dvor Európskej únie koná bezodkladne.

Ochrana spotrebiteľa

Článok 169 ZFEÚ

1. Únia v snahe podporiť záujmy spotrebiteľov a zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov prispieva k ochrane ich zdravia, bezpečnosti a hospodárskych záujmov spotrebiteľov, ako aj k podpore ich práva na informácie, osvetu a vytváranie združení na ochranu ich záujmov.
2. Únia prispieva k dosiahnutiu cieľov uvedených odseku 1 prostredníctvom:
 - a) opatrení prijatých podľa článku 114 v kontexte zavŕšenia tvorby vnútorného trhu,
 - b) opatrení, ktoré podporujú, dopĺňajú a sledujú politiku členských štátov.
3. Európsky parlament a Rada v súlade s riadnym legislatívnym postupom a po porade s Hospodárskym a sociálnym výborom prijímajú opatrenia uvedené v odseku 2 písm. b).
4. Opatrenia prijaté podľa odseku 3 nebránia žiadnemu členskému štátu zachovať alebo zaviesť prísnejšie ochranné opatrenia. Takéto opatrenia musia byť zlučiteľné so zmluvami. Komisia o nich bude upovedomená.

Hlava III, čl. 38 – vysoká miera ochrany spotrebiteľa

- Ako primárne právo únie je záväzná pre všetky členské štáty, ich orgány a inštitúcie pri výkone práva únie
- Zohľadnenie jej ustanovení vo vnútroštátnych právnych predpisoch a pri rozhodovaní vnútroštátnych súdov
- Čl. 47 Charty – zakotvené právo na spravodlivý proces, právo na rovnaký prístup k súdu, právo na právne zastúpenie a rozhodnutie v primeranej lehote

Smernica o právach spotrebiteľov (2011/83/EU)

nahrádza:

- ✕ Smernicu 97/7/EC o ochrane spotrebiteľa pri uzatváraní zmlúv na diaľku
- ✕ Smernica 85/577/EEC na ochranu spotrebiteľa pri zmluvách uzatváraných mimo prevádzkových priestorov.

- ***Smernica 1999/44/EC o určitých aspektoch predaja spotrebného tovaru a súvisiacich zárukách rovnako ako***
- ***Smernica 93/13/EEC o neprijateľných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách***

ostávajú i naďalej v platnosti

Široký rámec pôsobnosti:

- Každá zmluva medzi dodávateľom a spotrebiteľom
- Aj tie vzťahujúce sa na dodávky energií verejných poskytovateľov
- Negatívne vymedzenie (sociálne služby, zdravotná starostlivosť, hazardné hry, finančné služby, prevody nehnuteľného majetku, výstavby budov, osobná doprava)

Harmonizácia:

členské štáty sa nemôžu odchýliť od ustanovení smernice (ani viac ani menej) a nesmú určiť odlišnú mieru ochrany spotrebiteľa

Práva a povinnosti dodávateľ'a a spotrebiteľ'a (Smernica)

Právo na informácie:

- o obchodníkovi, tovare, o cene, o zmluvných podmienkach, o zárukách tovaru (pri diaľkových zmluvách je na informovanosť viazaná záväznosť zmluvy)

Právo na odstúpenie od zmluvy:

- povinnosť informovať spotrebiteľ'a, pod sankciou predĺženia lehoty na odstúpenie od zmluvy (až o 12 mesiacov)

Podrobná úprava zmlúv uzatvorených na diaľku a mimo prevádzkových priestorov
(„transponovaná v našom zákone č. 102/2014 Z.z. -> nad rámec smernice - limit 50 eur)

02

Podomový predaj a nákup na diaľku

Legislatíva a termíny

- *Špecifická legislatíva – jediný zákon č. 102/2014 Z.z. o ochrane spotrebiteľa pri podomovom a zásielkovom predaji a všeobecná právna regulácia v Občianskom zákonníku a Zákone č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa*
- *Základný rámec právnej úpravy, definícia, pozitívne a negatívne vymedzenie*
- *Ochrana spotrebiteľa pri kúpe tovaru a poskytovaní služieb na báze zásielkového predaja a predaja mimo prevádzkových priestorov predajcu*

§ 2

- (1) Zmluvou uzavretou na diaľku sa na účely tohto zákona rozumie zmluva medzi predávajúcim a spotrebiteľom dohodnutá a uzavretá výlučne prostredníctvom jedného alebo viacerých prostriedkov diaľkovej komunikácie bez súčasnej fyzickej prítomnosti predávajúceho a spotrebiteľa, najmä využitím webového sídla, elektronickej pošty, telefónu, faxu, adresného listu alebo ponukového katalógu.
- (2) Zmluvou uzavretou mimo prevádzkových priestorov predávajúceho sa na účely tohto zákona rozumie zmluva medzi predávajúcim a spotrebiteľom
- a) uzavretá za súčasnej fyzickej prítomnosti predávajúceho a spotrebiteľa na mieste, ktoré nie je prevádzkovým priestorom predávajúceho,
 - b) na ktorej uzavretie dal návrh predávajúcemu spotrebiteľ na mieste, ktoré nie je prevádzkovým priestorom predávajúceho,
 - c) uzavretá v prevádzkových priestoroch predávajúceho alebo prostredníctvom prostriedkov diaľkovej komunikácie bezprostredne po individuálnom a osobnom oslovení spotrebiteľa predávajúcim na mieste, ktoré nie je prevádzkovým priestorom predávajúceho, alebo
 - d) uzavretá počas predajnej akcie alebo v súvislosti s ňou.
- (3) Zmluvou, predmetom ktorej je predaj tovaru, sa na účely tohto zákona rozumie akákoľvek zmluva,
- a) na základe ktorej spotrebiteľ nadobúda vec za odplatu, najmä kúpna zmluva a zmluva o dielo, alebo
 - b) ktorej predmetom je predaj tovaru aj poskytnutie služby.

Negatívne vymedzenie diaľkových zmlúv a zmlúv mimo prevádzkových priestorov

§ 1 ods. 2, ods. 3 : (príkladmo):

- Zdravotná starostlivosť
- Sociálne služby
- Finančné služby
- Prevody vlastníckych práv k nehnuteľnostiam
- Exekučné dražby a dobrovoľné dražby
- Stavby vyžadujúce stavebné povolenie
- Obstaranie zájazdu
- Elektronická komunikácia
- Hazard
- Zmluvy prepravné

Právna súvislosť: § 2 ods. 6 – pojem prevádzkových priestorov

- **Zákonné výnimky**

*Obchádzanie zákona zriaďovaním mobilných
prevádzok*

*Prípady týkajúce sa obchádzania zákona
zastieraním skutočných dôvodov na
vykonanie akcie*

*Prípady týkajúce sa obchádzania zákona vo
forme určenia predmetu zmluvy, ktorý
vylučuje uplatnenie zákona (tovar na
objednávku, podľa presnej požiadavky
spotrebiteľa)*

- *Právo na odstúpenie od zmluvy - jeho uplatnenie:*

- Čl. 7 a čl. 8 Zákona
- 14 dní od

a) prevzatia tovaru podľa odseku 4 v prípade zmlúv, predmetom ktorých je predaj tovaru,

b) uzavretia zmluvy o poskytnutí služby alebo

c) uzavretia zmluvy o poskytovaní elektronického obsahu nedodávaného na hmotnom nosiči.

- *Povinnosť predajcu vrátiť všetky platby /rovnako do 14 dní/, ktoré od spotrebiteľa prijal*

03

Neprijateľné zmluvné podmienky

Občiansky zákonník

- § 53 ods. 4 OZ – obsahly demonštratívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok
- § 53 ods. 5 absolútna neplatnosť neprijateľných zmluvných podmienok vyplývajúca priamo zo zákona (§ 298 CSP, § 153 ods. 3 a 4 OSP)
- § 54 OZ – zákaz odchýlenia v neprospech spotrebiteľa

Zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa

- demonštratívny výpočet v OZ analogicky uplatníme aj
- § 3a, § 4, § 4a Zákona o ochrane spotrebiteľa (obchádzanie práv spotrebiteľa, ich opomínanie, rovnako ako opomínanie povinností, ich odlišná mierna regulácia v zmluvách)
- §5a - zabezpečovacie inštitúty v spotrebiteľských zmluvách - (zmenky, dohody o zrážkach zo mzdy)

Všeobecný rámec:

- *II. Diel , i. časť Zákona č. 160/2015 (CSP)*

- *Spory s ochranou slabšej strany*
- *Možnosti súdnej ochrany /konanie súdu „ex officio“*

- *Kritické porovnanie s predchádzajúcou procedurálnu právnou úpravou*

- *pozitíva*
- *negatíva,*
- *Aj napriek výraznej zmene procedurálnych predpisov sa súdne rozhodovanie uberá rovnakým smerom a je totožné*

- *Neprijateľné zmluvné podmienky v súdnych rozhodnutiach.*
 - *možnosti súdov spočívajúce v ust. § 298 CSP (aj ex offio) + abstraktná kontrola -> § 301*
- *Nevyužívanie možných procesných inštitútov súdmi /aj v novej aj v starej právnej úprave/*
 - *slabé využívanie inštitútov v predchádzajúcom bode*

Možnosti mimovládnych /aj štátnych/ inštitúcií pri ochrane spotrebiteľa

- § 3 ods. 4 až 6 Zákona o ochrane spotrebiteľa ->
- alternatívne riešenie sporov – samostatná právna úprava, relatívne nová (Zákon č. 391/2015)
- § 301 CSP – abstraktná kontrola v spotrebiteľských zmluvách

- Cca. 60 000 súdnych rozhodnutí, aj v kontexte s európskym právom;

*Thank
You*

www.consumerchampion.eu

